

άνοιξιά ἡ, Μύκ. Πελοπν. (Άρκαδ.) ἀν'ξιά Ἡπ. (Χουλιαρ.) Τῆν. ἀνοιξέα Πόντ. (Σάντ.)

Τὸ οὐσ. ἀνοιξι παρεκταθὲν κατὰ τὰ εἰς -ια-ιά. Ὁ τύπ. ἀνοιξέα ἀναλογικῶς πρὸς τὰ εἰς -έα. Πβ. ἀναπνέα παρὰ τὸ ἀναπνοιά, ἀνθρωπέα παρὰ τὸ ἀνθρωπιά κττ.

1) Αἰθρία, καθ' ἥν λάμπει ὁ ἥλιος Ἡπ. (Χουλιαρ.) Μύκ.: Ἐχουμε ἀν'ξιά σήμιρα Χουλιαρ. || Φρ. Χαρὰ Θεοῦ καὶ ἀνοιξιά (εὐχάριστος διὰ τὴν αἰθρίαν ἡμέρα) Μύκ. 2) Μέρος δάσους ἄρτι ἐκχερσωθὲν Πελοπν. (Άρκαδ.) Πβ. ἀνοιξι 5. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀνοιξίες καὶ ώς τοπων. Πελοπν. (Άρκαδ.) 3) Βλάστησις, ἀνθησις Τῆν.: τ' ἀγρέλια τ' ῥάζ' ν ἀν'ξιά (αἱ ἀγριελαῖαι βλαστομανοῦν). Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀνοιξι 3. 4) Τὸ ἔαρ Πόντ. (Σάντ.): Ἀπ' ἀνοιξέας (κατὰ τὸ ἔαρ). Συνών. ἀνοιξι 4.

Ἡ λ. καὶ ώς κύριον ὄν. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀνοιξιά Μακεδ. (Χαλκιδ.) Ἀνοιξά Μακεδ. (Γκιουβ.)

άνοιξιάζω Λεξ. Δημητρ. ἀνοιξάζω Πόντ. (Σάντ.) ἀν'ξιάζον Στερελλ. (Αίτωλ. Εύρυταν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀνοιξι.

1) Παραθερίω Πόντ. (Σάντ.) 2) Ἀπροσώπ. ἐπέρχεται τὸ ἔαρ Στερελλ. (Αίτωλ. Εύρυταν.) —Λεξ. Δημητρ.: Μόλις ἀνοιξιάσει Λεξ. Δημητρ. Ἀμα ἀν'ξιάσ', τὰ ζαρκάδια παιρηνούν τὸν καφικόκηνον χρῶμα τους Εύρυταν. Πῆροι καὶ ἀν'ξιάζ' τώρα, εἶνι νὺν χαρά! Αίτωλ.

Ἀνοιξιάτης δ, Ἡπ.—(Ημερολ. Μ. Ελλάδ. 1930 σ. 9) —Λεξ. Βλαστ. 367 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀνοιξι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ιάτης.

Ο μὴν Μάρτιος (ώς πρῶτος μὴν τοῦ ἔαρος). Συνών. ἀνοιξι 4 β, Μάρτις.

άνοιξιάτικα ἐπίδο. Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀν'ξιάτ' κα Στερελλ. (Αίτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιξιάτικος.

1) Κατὰ τὸ ἔαρ Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Ἀνοιξιάτικα παντορεύηκε Λεξ. Δημητρ. 2) Κατὰ τρόπον ἐαρινὸν Στερελλ. (Αίτωλ.) —Λεξ. Δημητρ.: Δὲ σ' ἀφίν' τι οἱ νιδουχιλῶνις νὰ πλαιάγης τὸν βροάδ', τὸν λένι ἀν'ξιάτ' κα (νιδουχιλῶνις = βάτραχοι, τὸν λένι = ἄδουν) Αίτωλ.

άνοιξιάτικος ἐπίθ. κοιν. ἀνοιξιάτικος Πόντ. (Κερασ.) ἀν'ξιάτ' κοντι βόρ. ίδιωμ. ἀν'ξιάτ' κοντι Μακεδ. (Χαλκιδ.) ἀνοιξιάτικο Τσακων. νοιξιάτικος ἀγν. τόπ. νοιξιάτικος Λεξ. Μπριγκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀνοιξι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ιάτικος.

1) Εαρινὸς κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.) Τσακων.: Ἀνοιξιάτικος καρός. Καππέλλο - λουλούδι - τριαντάφυλλο - φόρεμα ἀνοιξιάτικο. Βροχὴ ἀνοιξιάτικη κοιν. Ἀνοιξιάτικο μέλι (τὸ ἔξαγόμενον τὴν ἀνοιξιν). Ἀνοιξιάτικο οιτάρι (τὸ σπειρόμενον τὴν ἀνοιξιν) πολλαχ. ἀν'ξιάτ' κον φ' στάρ' Ἡπ. (Ζαγόρ.) Τζαιρέ ἀνοιξιάτικο (τζαιρέ = καιρός) Τσακων. || Ποίημ. Ζήναρις ἀνοιξιάτικη φραγή Ιπαναγιωτόπ. ἐν Ανθολ. Η' Αποστολίδ. 320. Συνών. ἀνοιξήσιος 1. Πβ. καλοκαιριάτικος, 2) Τὸ οὐδ. ώς οὐσ., ἐαρινὴ μάνδρα τῶν αἰγῶν κατὰ τὸν χρόνον τοῦ θηλασμοῦ Μακεδ. (Χαλκιδ.) β) Τὸ λιβάδι τὸ δόποιον βοσκεῖσθαι τὴν ἀνοιξιν Δλουκοπ. Ποιμεν. Ρούμελ. 105: Τραυοῦν οἱ βοσκοί . . . τὰ πράματα καὶ τὰ φίγρουν 's τ' ἀνοιξιάτικο.

άνοιχτὰ ἐπίδο. κοιν. καὶ Πόντ. (Οφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἀν'χτὰ βόρ. ίδιωμ. ἀνοιχτὰ Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτός.

1) Οὐχὶ κλειστά, ἀναπεπταμένως κοιν. καὶ Πόντ. (Οφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Τσακων.: Βοῆκα τὸ σπίτι ἀνοιχτά. Κομᾶται ἀνοιχτά. Ο μπακάλης ἔχει ἀνοιχτά. Αφῆκε ἀνοιχτά τὴν πόρτα - τὸ παράθυρον κττ. Ἐδῶ εἰν' ἀνοιχτὰ (ἀνοικτὸν μέρος ἀναπεπταμένον) κοιν. Συνών. ἀλλείδωτα ἀντίθ. κλειστά. 2) Μακρὰν Πελοπν. (Λακων.) Πόντ. (Οφ. Τραπ.) Σίφν.: Τραύα ἀνοιχτά! Λακων. Εἴναι ἀνοιχτὰ ἀπὸ στερεοὰ Σίφν. Ἀνοιχτὰ ἐσταθῆτε (ἀν. σταθῆτε, ἡτοι ἀραιοθῆτε, κάμετε τόπον) Οφ. Τραπ. Συνών. ἀλλαγή γα 1, μακρεία, ἀντίθ. κοντά, σιμά. β) Μακρὰν τῆς ἀκτῆς, εἰς τὸ πέλαγος σύνηθ.: Τὸ καράβι ἄραξε ἀνοιχτά. 3) Ἀορίστως, γενικῶς Πελοπν. (Άρκαδ.): Μοῦ 'μιλοῦσε ἀνοιχτά, μα 'γὼ τὸν κατάλαβα. 4) Εἰλικρινῶς, ἀνυποκρίτως ἐνιαχ. καὶ Πόντ. (Τραπ.): Ἀνοιχτὰ μοῦ μίλησε ὁ ἀνθρωπός ἐνιαχ. 5) Ἀνευ μέτρου, ἀνευ περιορισμοῦ, μετὰ σπατάλης σύνηθ.: Παῖζει πολὺ ἀνοιχτὰ σύνηθ. || Φρ. Παγαίνου ἀν'χτὰ (σπαταλῶ, ἀσωτεύω) Λέσβ.

άνοιχτάδα ἡ, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-άδα (Ι).

Τόπος ἔχων εὐφύιν δριζοντα, ἀναπεπταμένος: Το' ἀνοιχτάδες τοῦ χωριοῦ μας δὲ τζοί βρίχνεις εύκολα. Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀνοιξι 2.

άνοιχταράκι τό, ἀμάρτ. ἀνοιχταράκιν Κύπρ.

Υποκορ. τοῦ οὐσ. ἀνοιχτάρα.

Μικρὸν κλειδίον: Ἄσμ.

Ἐλα, νὰ τ' ἀνοιχταράκιν | το' ἀνοιχτε τὸ τσελ-λαράκιν Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀνοιγαράτσιν.

άνοιχτάρι τό, ἀνοιχτάριν Κύπρ. ἀνοιχτάρι Θράκ. Κῶς Πόντ. (Άμισ.) —Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ. ἀνοιχτάρι Ρόδ. ἀνοιχτάρι Θράκ. (Άδριανούπ. Βιζ. Σαρεκκλ. Σκοπ.) ἀναζτάρι Θράκ. (Άδριανούπ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀνοιχτάριν. Ο τύπ. ἀναχτάρι ἐκ τοῦ Τουρκ. anahtar, ὃ ἐκ τοῦ Ἑλλην. ἀνοικτάριν.

1) Κλειδίον ἐνθ' ἀν. : Φέρε τ' ἀνοιχτάριν τ' ἀνοιξούμενον τὸ σπίτιν Κύπρ. Κορέμασ' τ' ἀνοιχτάρι 'ς τὸ καρφί Σαρεκκλ. || Ἄσμ.

Τῶαι πκιάν-νει τ' ἀνοιχτάροκα τον | τῶαι πάει 'ς τ' ἄρματά τον Κύπρ.

Ποῦ ἡτοι μέσα 'ς τὸ χωρόν κλειδίν τῶαι ἀνοιχτάροι (είχε τὸ δεσμεῖν καὶ τὸ λύειν) αὐτόθ. Συνών. ἀνοιγάρα, ἀνοιχτάρι, ἀνοιχτάρι 1, κλειδί. 2) Μεταλλικὸς μοχλὸς διὰ τοῦ δόποιον σφίγγονται ἡ χαλαροῦνται περικόλια μηγανημάτων κλπ. Κύπρ. κ. ἄ. Συνών. κλειδί.

άνοιχταρούδι τό, ἀμάρτ. ἀνοιχταρούδιν Κύπρ. ἀνοιχταρούδιν Κύπρ.

Υποκορ. τοῦ οὐσ. ἀνοιχτάρα.

Μικρὸν κλειδίον: Ἄσμ.

Ἐλα, νά τ' ἀνοιχταρούδιν | τῶ' ἀνοιχτε τὸ τσελ-λαρούδιν. Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀνοιγαράτσιν.

άνοιχτήρι τό, ἀνοιχτήριν Λυκ. (Λιβύσσο.) ἀνοιχτήρι Καππ. Μεγίστ. —Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ. ἀνοιχτήρι Πόντ. (Κερασ.) ἀνοιχτήρι Πόντ. (Νικόπ.) ἀναχτήρι Καππ. (Μαλακ. Σινασσ.) ἀναχτήρι Καππ. (Αξ. Σίλατ. Σινασσ. Φάρασ. Φερτ. Φλογ.) ἀναχτήρι Καππ. (Άραβάν.) ἀνεχτήρι Καππ. (Σίλατ. Φερτ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀνοικτήριον. Ὁ τύπ. ἀναχτήριον κατ' ἐπίδρασιν τοῦ Τουρκ. *anahtar*.

1) Ἀνοιχτάριον, ὁ ἴδ., ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Σῦρε, πᾶρε τὸ ἀνοιχτήριον | τοῦ ἀμε κάτω 'σ τὸ ἀργαστήριον
Μεγίστ.

Ἐλα, ἡς κόψουμε κλειδά, ἡς κόψουμε ἀναχτήριον,
ἡς θέκουμε ἀντὶς ψυχή, ἡς στάθη τὸ γεφύρι
Καππ. 2) Κυλινδρικὸν ξύλον ἐπίμηκες εἰς σχῆμα φάρδου,
διὰ τοῦ δποίου ἀνοίγουν ἐπὶ τραπέζης ἢ ἄλλης ὅμαλῆς
ἐπιφανείας λεπτὰ φύλλα ζύμης, πλάθανον Πόντ. (Νικόπ.)
Συνών. πλάστης.

ἀνοιχτής ὁ, Πόντ. (Κερασ. Ὁφ. Σάντ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ φ. ἀνοικτής. Πβ. καὶ μεταγν. ἀνοικτής.

Ο μάντις ὁ διὰ μαγικοῦ βιβλίου ἢ δι' ὑδροσκοπίας ἢ
κυάμων προλέγων τὴν μέλλουσαν τύχην τοῦ ἀνθρώπου, ὁ
ἀνευρίσκων τι ἀπολωλὸς ἢ ὁ δρίζων τὸν ναὸν τοῦ ἀγίου,
εἰς ὃν μεταβαίνων τις δύναται νὰ θεραπευθῇ ἀπὸ χρονίαν
ἀσθένειαν, μάλιστα δὲ ἀπὸ δαιμονικὴν ἐπήρειαν ἐνθ' ἀν.:
Ἐρωτεσα τὸν ἀνοιχτὴ γὰρ τὸν ἀρρωστοῖ μοντα "Οφ. Ἐπῆγα
ἢ σὸν ἀνοιχτὴν ν' ἀνοί χαρτὶν Χαλδ.

ἀνοιχτία ἡ, Πόντ. (Κερασ. Τραπ. κ. ἄ.) ἀνοιχτίγμα
Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτός.

Τόπος ἀναπεπταμένος καὶ ἔχων εὔρὺν δρίζοντα ἐνθ' ἀν.:
Ἐμορφον ἀνοιχτίαν ἔδετε 'σ σὴ μαχαλάν ἔσουν Τραπ. Συνών.
ἴδ. ἐν λ. ἀνοιξι 2.

ἀνοιχτικὰ ἐπίρρ. Ἀνδρ. Χίος

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτικός.

Τὸ νὰ είναι τόπος τις ἀποπτος καὶ εὐάερος ἐνθ' ἀν.:
Ἐδῶ είναι ἀνοιχτικὰ Ἀνδρ.

ἀνοιχτίκι τό, Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀνοιχτής καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίκη.

Τὸ τὴν πρωίαν τῆς μετὰ τὸν γάμον ἡμέρας διδόμενον
ὑπὸ τῶν νεονύμφων ἢ τῶν γονέων αὐτῶν δῶρον εἰς τὸν
παράνυμφον, ὁ δποῖος ἀνοίγει τὰς θύρας τοῦ νυμφικοῦ
θαλάμου (πβ. ΜΜιχαηλίδ. Λαογρ. σύμμ. Καρπ. 92 καὶ
ΕΜανωλακ. Καρπαθ. 178).

ἀνοιχτικὸς ἐπίθ. Ἰων. (Κρήν.) Σῦρ. —Λεξ. Βλαστ.
Δημητρ. ἀνοιχτικὸς Χίος

Ἐκ τοῦ μεσν. ἐπιθ. ἀνοικτικός.

1) Ἀναπεπταμένος Χίος —Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.:
Τόπος ἀνοιχτικὸς Χίος. Σπίτι ἀνοιχτικό (εὐάερον) αὐτόθ.

2) Ἀνακουφιστικὸς Ἰων. (Κρήν.) Σῦρ. Χίος: Γιατρικὸ
ἀνοιχτικὸ τῆς καρδιᾶς Σῦρ. 3) Τὸ οὖδ. ὡς οὖσ., ἐνερ-
γητικὸν φάρμακον, καθαρτικὸν Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.
Συνών. καθάρσιο.

ἀνοιχτο- κοιν.

Θέμα τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτός.

Συντίθεται ὡς α' συνθετ. ἐπιθέτων χρωμάτων δηλω-
τικῶν πρὸς δήλωσιν χρώματος ἀνοικτοῦ, οὐχὶ ζωηροῦ,
οἷον: ἀνοιχτογάλαζος, ἀνοιχτοκίτρινος, ἀνοιχτοκόκκινος, ἀνοι-
χτοπράσινος κττ.

ἀνοιχτογάλαζος ἐπίθ. ίδ. ἀνοιχτο-

ἀνοιχτόθωρος ἐπίθ. Λεξ. Βλαστ. 346 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτός καὶ τοῦ οὖσ. θωρός.

Ο ἔχων ἀνοικτόν, οὐχὶ ζωηρὸν χρωματισμόν.

ἀνοιχτοκαρδίζω ἀμάρτ. ἀνοικτοκαρδίζον Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτόκαρδος.

Γίνομαι εὐθυμος, εὐτράπελος: Παιξιτι κάνενα λαλού-
μινον ν' ἀνοικτοκαρδίσουμι!

ἀνοιχτόκαρδος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν. Τραπ.
Χαλδ.) ἀνοιχτόκαρδος Χίος ἀνοικτόκαρδος βόρ. ἴδιωμ.
ἀνεγκτόκαρδος Πόντ. (Οἰν.) ἀνοιχτόκαρδης Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτός καὶ τοῦ οὖσ. καρδιά.

A) Κυριολ. 1) Ὁ ἔχων τὸ στῆθος γυμνὸν Πόντ.
(Τραπ.) 2) Ὁ ἔχων εὔρὺν δρίζοντα, ἐπὶ τόπου Θεσσ.
(Ζαγορ.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ. κ. ἄ.) —Λεξ. Περιδ. Βυζ.
—ΓΣτρατήγ. Τραγούδ. τοῦ νησ. 37: Ἀνοιχτόκαρδον αὐλὴ
Τραπ. || Ποίημ.

Σ τοῦ κήπου τον τοὺς εὐωδεῖς, | 'ς τὴν ἀνοιχτόκαρδη βεράντα,
κάτιι σοῦ λέει πῶς κ' οἱ καρδιές | μ' ἀγάπη ἀνθίζουν πάντα
ΓΣτρατήγ. ἐνθ' ἀν. Συνών. ἀνοιχτός **A 4**. 3) Εὔρυ-
χωρος, εὐάερος, ἐπὶ οἰκίας Α.Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Χίος:
Σπίτ' ἀνοιχτόκαρδο Φιλιππούπ.

B) Μεταφ. 1) Ελλικρινής, ἀφελής εἰς τοὺς τρόπους
σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ.) Συνών. *ἀνοιχτοκάτσης,
ἀνοιχτοπρόσωπος, ἀνοιχτός **B 3**. 2) Εὔρυμος, φαι-
δρός, εὐτράπελος κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν. Χαλδ.): Ἀνοιχτό-
καρδος ἄνθρωπος. Ἀνοιχτόκαρδη γυναικα. Ἀνοιχτόκαρδο
παιδί σύνηθ. Συνών. ἀβέρτος **B 2**, γελαστός, πρόσ-
χαρος.

*ἀνοιχτοκάτσης ἐπίθ. Θηλ. ἀνοιχτοκάτσαινα Πόντ.
(Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτός καὶ τοῦ οὖσ. κατσί, παρ' δ
καὶ κατζίν.

Ἀνοιχτόκαρδος **B 1**, ὁ ίδ.: Ἀνοιχτοκάτσαινα καὶ
πάντα μὲ καλὸ λόγο.

ἀνοιχτοκέρης ἐπίθ. Μύκ. ἀνοιχτοτέρερ-ρας Κύπρ.
Θηλ. ἀνοιχτοτέρερ-ρισσα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτός καὶ τοῦ ἀρχ. οὖσ. κέρας.
Τὸ β' συνθετ. ὡς ἀπλοῦν ἀμάρτ. Πβ. ἀβγοτδέρας,
ἀγριμοκέρα, γιδοκέρης, ἐφτακέρης, τραγοκέ-
ρης, τρικέρης.

Ο ἔχων κέρατα διεστῶτα, ἐπὶ κριοῦ ἢ βοός.

ἀνοιχτοκέφαλος ἐπίθ. Ιθάκ. ἀνοιχτοκέφαλος
Στερελλ. (Αίτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτός καὶ τοῦ οὖσ. κεφάλι.

1) Ὁ ἔχων διεστῶτα τὰ βρεγματικὰ ὀστᾶ, ἐπὶ βρέφους
Στερελλ. (Αίτωλ.) 2) Μεταφ. εύφυης Ιθάκ.: Είναι πολὺ^ν
ἀνοιχτοκέφαλος καὶ τὰ καταφέροντα οὐλα. Συνών. ἔξυπνος.

ἀνοιχτοκίτρινος ἐπίθ. ίδ. ἀνοιχτο-

ἀνοιχτοκόκκινος ἐπίθ. ίδ. ἀνοιχτο-

ἀνοιχτοκόλος ἐπίθ. πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κο-
τύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἀνοιχτοκόλης Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτός καὶ τοῦ οὖσ. κόλος.

1) Ὁ γυμνὸς τὸν πρωκτὸν πολλαχ. καὶ Πόντ. (Τραπ.):
Αοῦτο τὸ παιδίν πάντα ἀνοιχτοκόλον πορπατεῖ Τραπ. Συνών.
ξεβράκωτος. Πβ. ἀκολιάρις. β) Μεταφ. πτωχὸς
Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Χαλδ.) 2) Κίναιδος Πελοπν.
(Λακων.)

ἀνοιχτοκουταλάτος ἐπίθ. Κάρπ. Κάσ. Κρήτ. Ρόδ.
Τηλ. —Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνοιχτοκούταλος καὶ τῆς παραγωγι-
κῆς καταλ. -ατος.

